

Zoeken naar de dingen die boven zijn – een leesimpressie

Tijdens een NZR-studieochtend op 15 maart bespraken we het boek *Zoeken naar de dingen die boven zijn* van Sake Stoppels, Jan Marten Praamsma en Jan Martijn Abrahamse (redactie). Een boek dat een belangrijk thema agendeert: Hoe verwoorden we het evangelie in een seculiere tijd? Wat is precies het heil dat Christus brengt? En hoe delen we het goede nieuws in een context van verregaande secularisatie? De opstellers van het boek constateren in het inleidend hoofdstuk dat in de Nederlandse kerk het begrip van heil en redding diffuser is geworden. Op welke manier is Jezus redder? Waarvan redt Hij ons precies? In toenemende mate lijkt er verlegenheid te ontstaan ten aanzien van de kern van het christelijk geloof. Ons denken hierover is minder vastomlijnd dan vroeger. Daarnaast zien ze een proces van 'immanentisering' van het heil: laatmoderne mensen zoeken vooral naar de relevantie van geloven voor het hier en nu. Maar verdwijnt het eeuwigheidsperspectief van geloven dan niet uit beeld? Belangrijke vragen die om stevige doordenking vragen.

De kracht van het boek *Zoeken naar de dingen die boven zijn* is dat het, voor de bespreking van deze vragen, niet voor een systematisch-theologische insteek kiest. De focus van de bijdragen van de verschillende auteurs ligt bij de missiologie: Op welke manier kan het evangelie van Jezus Christus verbonden worden aan de levens van tijdgenoten? Hoe kunnen kerken en christenen een brug vormen tussen de eeuwenoude verhalen en teksten van het christelijk geloof en de levens en vragen van gesecculariseerde Nederlanders? Waar begin je, welke woorden gebruik je, welke accenten leg je? Of moeten we constateren dat we zelf niet goed meer weten 'waar we voor staan'? Lange tijd waren theologie en missiologie twee min of meer gescheiden werelden. De winst van het boek is dat theologische en missiologische vragen gezamenlijk behandeld worden. Vanuit verschillende praktijken en ervaringen benadrukken de auteurs dat de kerk staat of valt bij haar roeping in de wereld: om het evangelie te belichamen in alle aspecten van het leven.

Dit zijn echter geen nieuwe vragen. Sinds het eerste Internationale Congres over Wereldevangelisatie in Lausanne, Zwitserland (1974), is binnen de internationale evangelische wereld actief nagedacht over thema's als redding en zending. In dezelfde periode stond het thema 'salvation' hoog op de agenda van de Wereldraad van kerken. In beide gevallen werd met name vanuit de niet-Westerse wereld gepleit voor een holistische en contextuele benadering van heil en zending. De verlossing die Christus brengt is niet alleen voor straks, maar juist ook voor het hier en nu, in het concrete leven van elke dag. Het getuigenis van de kerk gaat, als het goed is, in op de vragen en uitdagingen in specifieke contexten. Het begrip 'integral mission' (René Padilla) kwam op als een nieuw model voor missie. Immers, het goede nieuws moet niet alleen geproclameerd worden, maar vooral geleefd, belichaamd, zichtbaar gemaakt. Deze ontwikkelingen in de internationale zendingswereld zijn een belangrijke correctie op eenzijdigheden in het Westerse missionaire denken.

Het is opvallend dat er in het boek *Zoeken naar de dingen die boven zijn* nauwelijks verwezen wordt naar deze nieuwe missiologische inzichten. Natuurlijk is het boek vooral voor de Nederlandse kerkelijke context geschreven, die, zoals elke context, zijn eigen vragen en uitdagingen kent. Toch zouden de auteurs hun voordeel kunnen doen met wat er in de wereldkerk zoal ontwikkeld is op het gebied van redding en zending. De nieuwe vragen die in het boek gesteld worden, blijken oude vragen te zijn – vragen die al eerder gesteld en doordacht zijn. Als voorbeeld noem ik de tweedeling transcendentie-immanentie die als een rode draad door het boek loopt. Ik vraag me af of dit framework behulpzaam is om het geloof te doordenken. Hoe onderscheid je tussen het een en het ander? Welke criteria gebruik je hiervoor? En werkt zo'n tweedeling secularisatie juist niet in de hand? Vanuit mijn eigen onderzoek naar Afrikaans christendom heb ik geleerd dat transcendentie en immanentie in

de Afrikaanse beleving vervlochten zijn. Het heeft weinig zin om de verticale en horizontale aspecten van het heil te onderscheiden, laat staan te rangschikken. Het hele leven wordt geleefd voor God, in het hier en nu en met oog op Gods toekomst.

Zoeken naar de dingen die boven zijn vraagt om een vervolg waarin actief geluisterd wordt naar stemmen uit de wereldkerk. Zodat we, samen met alle heiligen, telkens weer ontdekken wat het heil in Christus inhoudt en hoe we dit goede nieuws kunnen vertolken in deze tijd.

Wouter van Veelen, stafmedewerker Nederlandse Zendingsraad